

La Guerra del Marroc

CRONOLOGIA DE LA GUERRA DEL MARROC

- 1906 Conferència Internacional d'Algesires
- 1908 Campanya militar espanyola a l'entorn de Melilla
Fracassos del "Monte Gurugú" i del "Barranco del Lobo"
- 1909 Lleva de reservistes. Juliol. Setmana Tràgica.
- 1911 Campanya militar a la Yebala. Ocupació de Larraix i d'Alcazarquivir.
- 1912 Conveni hispanofrancès. Delimitació de Fronteres.
- 1913 Ocupació de Tetuan
- 1914-1918 La I G.M. redueix les campanyes militars
- 1920 S'inicien campanyes militars al Rif. Resistència del líder Abd el-Krim
- 1921 21 de juliol. "Desastre d'Annual" (14000 morts i desapareguts)
- 1925 Setembre. Desembarcament hispanofrancès a Alhucemas
- 1927 El general Sanjurjo declara la fi de la guerra.

PRECEDENTS

1.- El desastre del 98 i les seves conseqüències

La derrota del 98 no solament va suposar la pèrdua de totes les colònies ultramarines; si no quelcom molt més important i desmoralitzador: la conversió d'Espanya amb una *nació moribunda*, d'acord amb la definició de Lord Salisbury. I, per tant, susceptible de patir amputacions en els seus territoris, al ser incapaços de defensar-los.

El més gran perill afectava a les Canàries i Balears, i Ceuta i Melilla, que eren desitjades per Alemanya, sobretot, França, Rússia i, inclòs, els EUA.

Però, malgrat la redistribució i el repartiment com a pràctica internacional, la situació al Mediterrani i a l'Atlàntic es mantingué sense alteració. Convertint-se en una política internacional **d'estatus quo, és a dir, d'equilibri**.

L'historiador Jover Zamora ens diu que a Gran Bretanya, com potència colonial, l'interessava mantenir les Açores, les Canàries, Ceuta i Melilla i les illes Balears en mans de les actuals sobirania (Portugal i Espanya), abans que veure-les en mans d'EUA, França o Alemanya.

Espanya es beneficià d'aquesta situació en un moment crític de la seva història.

Espanya durant la guerra del 98 inicià importants fortificacions, amb artilleria moderna, a la badia d'Algesires, amb l'objecte d'evitar qualsevol atac dels EUA.

L'atansament espanyol a França, i l'Imperi Alemany que havia demostrat certa simpatia cap Espanya en la guerra del 98 fa que Gran Bretanya es posi neguitosa amb aquesta situació d'equilibri.

El govern britànic demana el cessa de les construccions a la badia (a prop de Gibraltar) Aquesta actitud provocà un canvi en les relacions diplomàtiques. Provocant que l'ambaixador britànic presentés a la Reina Regent i al seu govern un projecte de Tractat de Garanties, similar al que havia signat amb Portugal.

El govern espanyol no acceptà l'esmentat tractat perquè suposava una deixament de la sobirania

2.- Intent, fracassat de tractat amb França 1902

Mentre a Espanya feia front a les peticions britàniques, a nivell internacional es produí el més important acord franco-britànic per resoldre el litigi de Fashoda (Sudan), establint zones d'influència britànica i francesa sobre la divisòria dels rius Nil i el Congo, disminuint la tensió entre ambdós països.

França que havia renunciat al Sudan, anava cercant la compensació del Marroc. Però a Gran Bretanya no l'interessava que França ocupés la façana Mediterrània del Marroc (es veia afectada Gibraltar).

A l'any 1901 hi un intent de Gran Bretanya de repartir-se el Marroc amb l'Imperi Alemany. Fracassat aquest intent es dona peu a l'entrada d'Espanya, i a l'apropament de Gran Bretanya amb França.

El ministre d'afers estrangers francès Delcassè va obrir els braços a la proposta espanyola. Tota la seva tasca va anar encaminada a trencar l'aïllament que Bismarck havia sotmès al seu país, amb l'objecte de crear una poderosa xarxa d'aliances que li permetés fer front a Alemanya en una futura guerra.

Ell seria el pare de l'aliança amb Rússia, Gran Bretanya i Itàlia. Amb aquesta última nació signar, el 30 de juny de 1902, un tractat secret pel qual Itàlia li corresponia Líbia i a França Marroc. D'aquesta manera França es treia un possible rival en l'àrea del mediterrani i a la vegada allunyar Itàlia una mica més, de la seva tradicional aliança amb Alemanya i l'Imperi Austrohongarès.

Respecte a Espanya era partidari de fer un tractat pel repartiment del Marroc. La línia divisòria de les respectives zones d'influència anaven des de la desembocadura del riu Muluia fins al riu Mesun, i des de l'oest pel trajecte del riu Sebú. La capital de Fez, i Taza quedaven incloses en la part espanyola. quan solament faltava la signatura del tractat es va coincidir amb la caiguda del govern de Sagasta. el nou govern de Silvela, es negà a signar-ho, argumentant que podria provocar una reacció negativa a la Gran Bretanya.

La falta de reacció del govern espanyol privà d'un tractat positiu per a Espanya i situar a Espanya a un cert prestigi internacional.

3.- Espanya i l'Entente cordiale franco-britànica: el tractat de 1904

Gran Bretanya havia fracassat en el seu intent d'establir una aliança amb l'imperi Alemany, en base a un repartiment del Marroc. França no havia assolit el seu propòsit d'incloure Espanya en un tractat amb el mateix objectiu. La solució que quedava era òbvia: L'acord franco-britànic.

Així ho entengueren ambdós països, amb la salvetat d'una gran diferència. Gran Bretanya que havia petés una aliança estable amb Alemanya, en base a la seva afinitat racial i a la potència del seu exèrcit, no estava disposada en fer el mateix amb França. Amb aquesta nació solament pretenia una "entente" que li permetia resoldre les seves diferències colonials. Delcassè que pretenia el contrari va acceptar la proposta.

Les negociacions franco-britàniques, culminaren amb el tractat ja esmentat, tingueren dos punts claus: Egipte i Marroc. A canvi de deixar les mans lliures a Gran Bretanya en el primer d'aquests països, França assolir el mateix amb el Marroc.

I Espanya quin paper jugava?. Evidentment, un de molt poca importància, passiu podríem dir. Perquè així ho volien els francesos.

4.- La primera crisi del Marroc. La Conferència d'Algesires

Semblava que amb els anteriors pactes la situació del Marroc quedava solucionada. **L'Imperi Alemany, amb interessos econòmics al Marroc, no va acceptar l'anterior pacte perquè no havia esta consultada.**

El Kàiser optà per una acció brutal tendint a humiliar a França i a demostrar a aquesta que Gran Bretanya no podia protegir-la.

L'escenari elegit fou el Marroc i el motiu darrer, la missió diplomàtica Saint-René Taislandeer a Fez, amb el propòsit d'imposar al Marroc, angoixat per les deutes, una sèrie de controls francesos que creaven un autèntic protectorat.

Al tenir coneixement de la mateixa, el Kàiser decidí traslladar-se a Tànger, on desembarcà el 31 de maig de 1905, proclamant-se defensor de la independència del Marroc. A continuació amenaçà a França amb la guerra, sabent que aquesta, davant de la derrota de la seva aliada Rússia en mans del Japó, no estava en condicions de fer front a alemanya. El resultat d'aquesta acció va ser la dimissió del gran enemic del Kàiser i de la seva nació, Delcassè, el 6 de juny de 1905.

Al final obligà al sultà Abdelaziz a convocar una conferència internacional, capaç de garantir la independència del Marroc.

La conferència va tenir lloc a la ciutat d'Algesires, es va inaugurar el 16 de gener de 1906.

Alemanya no va aconseguir atraure a cap dels concurrents, menys Àustria-Hongria, a la seva política contrària a la presència francesa al Marroc.

França va tenir el recolzament d'EUA i les petites potències assistents. Va aconseguir fer entendre que una política intervencionista al Marroc, amb energia, per solucionar els seus problemes endèmics d'anarquia i a la vegada afavorir la penetració comercial en l'esmentat país.

Espanya s'adhereix a aquesta tesis i Gran Bretanya, cada vegada més convençuda del perill que suposava Alemanya, no dubtar en recolzar la postura francesa amb totes les seves forces. El triomf diplomàtic francès fou indiscutible.

Gran Bretanya la més interessada en mantenir l'estatus quo del Mediterrani i del Atlàntic oriental va recolzar aquesta pacte i l'entrada d'Espanya al Marroc. Per l'altra banda Espanya va tenir la garantia franco-britànica pels seus arxipèlags i places de sobirania. Amb aquest pacte Espanya assoleix un lloc, encara que petit, en el concert internacional i la garantia territorial.